

Қазақстан Банктері

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

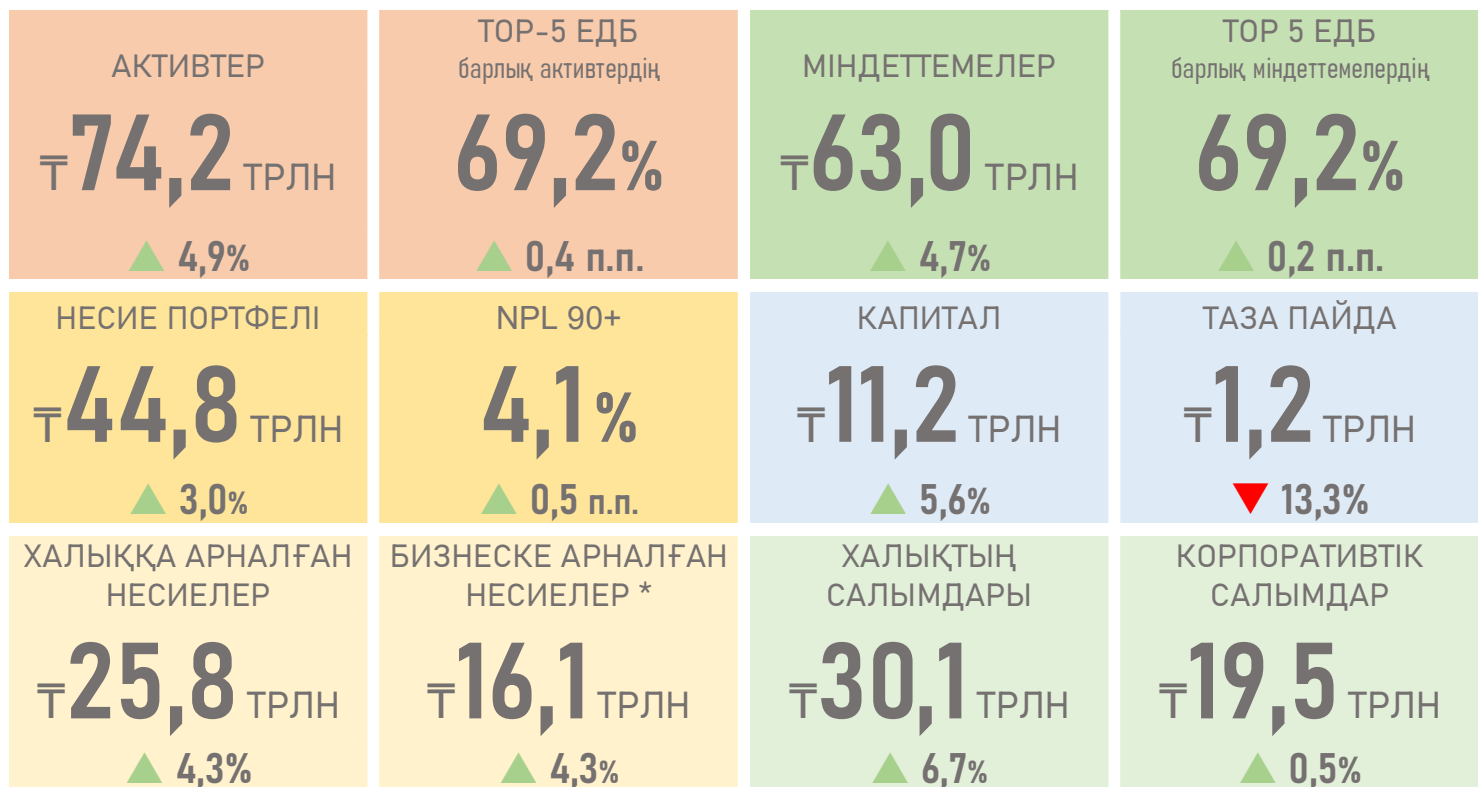

АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

2026 жылдың 1 жартыжылдығының қорытындылары

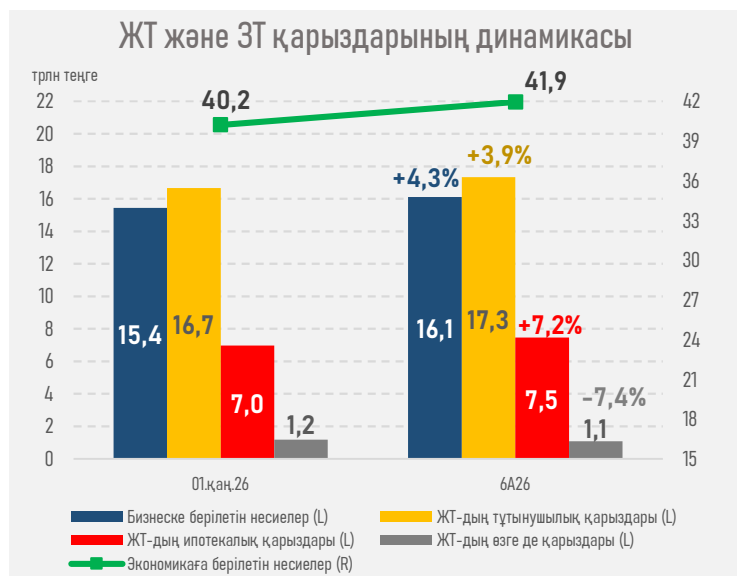
Кезеңнің негізгі үрдістері

- Ағымдағы жылдың қаңтар-маусым айларында банк секторы экономика субъектілеріне 720,4 трлн жаңа несие берді, бұл өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 71,6 трлн-ға немесе 8,6%-ға артық.
- Барлық өсімді корпоративтік сегмент қамтамасыз етті (+20,7%), ал бөлшек сауда сегментінде төмендеу байқалды (-3,6%). Нәтижесінде, 2025 жылғы бірінші жартыжылдықтағы 50,3%-бен салыстырғанда, жаңа несие беру көрсеткішіндегі бизнес үлесі 55,9%-ға дейін өсті. Бизнес-сегментіндегі өсім қарыз алушылардың барлық санатында байқалды: шағын бизнеске берілген несиелер 21,2%-ға, орта бизнеске — 56,2%-ға, ірі бизнеске — 10,5%-ға артты.
- Екі таңбалы өсім қарқынын компаниялардың айналым капиталына деген қажеттілігі (жаңа несиелердің 59,5%), инвестициялық және инфрақұрылымдық жобаларды іске асыру, сондай-ақ жеңілдетілген қаржыландыру бағдарламаларын кеңейту қамтамасыз етті.
- Несие берудің белсенді өсуі корпоративтік портфельдің ұлғаюуына тек ішінара ғана әсер етті (+4,3%). Бұл ретте ШОБ портфелі өсті (+14,0%), ал ірі бизнеске берілген несиелер қысқарды (-8,9%). Мұндай дивергенция қарыз алушыларды қайта сыныптаумен, қысқа мерзімді қаржыландырудың жоғары үлесімен (борыштардың 63,8%-ы — 1 жылға дейін) және бұрын берілген қарыздарды өтеумен түсіндіріледі. Нәтижесінде несие айналымы банктердің портфеліне қарағанда әлдеқайда жылдам өсіп келеді.
- Бөлшек несиелендірудің төмендеуі тұтынушылық қарыздарды берудің қысқаруымен (-6,5%) түсіндіріледі. Бұл нақты кірістердің әлсіз динамикасы аясында тұтынушылық сұраныстың бәсеңдеуін, макропроденциалдық реттеудің қатаңдатылуын және жүйедегі жоғары мөлшерлемелердің әсерін көрсетеді.
- Бөлшек несие берудің төмендеуі аясында бірегей қарыз алушылардың саны көп жылдар ішінде алғаш рет қысқарды (-32 мың адам). Бұл нарықтың клиенттік базаны кеңейту моделінен қолданыстағы клиенттерді несиелеудің неғұрлым ұстамды моделіне көшкенін көрсетеді.
- Сонымен қатар, бөлшек несие портфелі 4,3%-ға өсті, өйткені өтеу мерзімдерінің ұзаруы жаңа берілген несиелер көлемі азайған жағдайда да портфель қалдығының ұлғаюуына мүмкіндік береді.
- Базалық мөлшерлемені төмендету циклі басталғаннан кейін қарыз алушылар үшін баға шарттары тек бірінші жартыжылдықтың соңына қарай ғана жақсара бастады (төменді қараңыз). Алайда, өтімділік үшін бәсекелестіктің күшеюі мен қатаң ЕПРТ нормативтерінің әсерін қоса алғанда, бұған дейін қорландыру құнының қымбаттауы өзінше банктердің пайыздық маржасына қысым көрсетуді жалғастыруда.
- Жыл басынан бері қорландыру құны 79 б.т.-ге өсті, ал активтердің кірістілігі тек 35 б.т.-ге ғана артты. Нәтижесінде таза пайыздық маржа 6,78%-дан 6,44%-ға дейін, ал пайыздық спрэд 4,62%-дан 4,14%-ға дейін төмендеді. Осылайша, несиелік операциялардың өсуі пайыздық нәтиженің өсуіне әлсіз түрде әсер етуде.
- Маржаның тарылуы және фискалдық жүктеменің артуы (КТС бойынша аударымдар 11,1%-ға өсіп, 727,3 млрд-қа жетті) сектордың таза пайдасының төмендеуінің негізгі факторлары болды.
- Сонымен қатар, активтердің сапасы жоғары күйінде қалып отыр. NPL 90+ үлесі 4,1%-ға дейін өсті (+0,5 п.т.), ал банктердің капиталы ұлғайды (+5,6%), бұл несиелендіруді одан әрі кеңейту үшін елеулі тұрақтылық қорын сақтап отыр.

* Кәсіпкерлік қызметке ЖК кредиттерін қоса алғанда

Банктердің экономикаға несиелері **

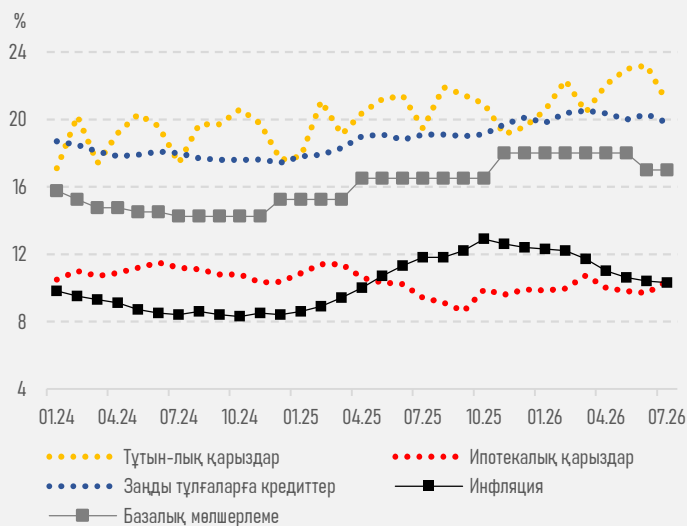

** Деректер көзі: ҚРҰБ

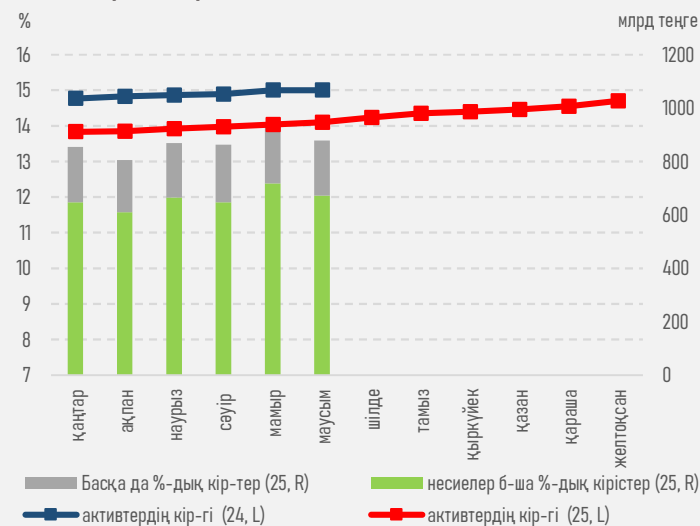
© Қазақстан Қаржыгерлер Қауымдастығы, 2026

Банктердің экономикаға несиелері **

ЖТ және ЗТ қарыздары бойынша орташа сыйақы мөлшерлемелері

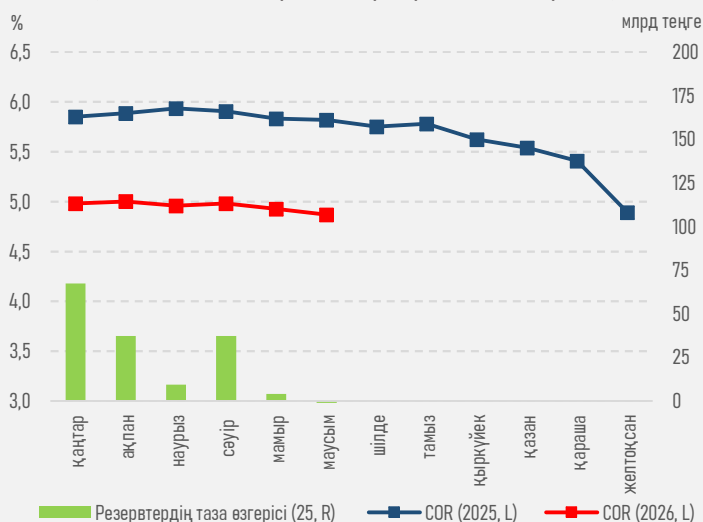

Активтердің кірістілігі (пайыздық кірістер/кіріс әкелетін активтер)

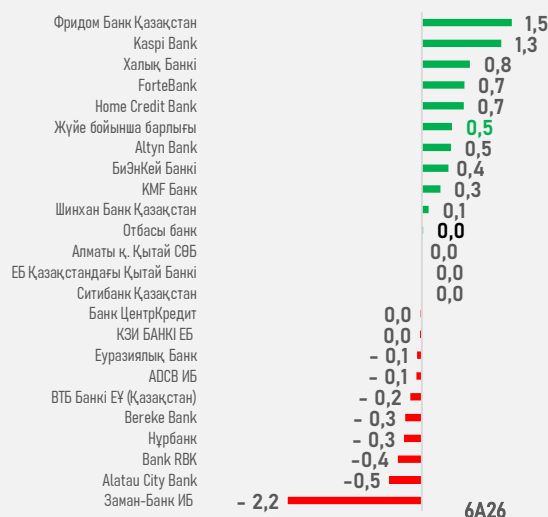

Проблемалық несиелер**

Несиелік тәуекелдің құны
(CoR: қалыптасқан провизиялар / Орташа несие портфелі)

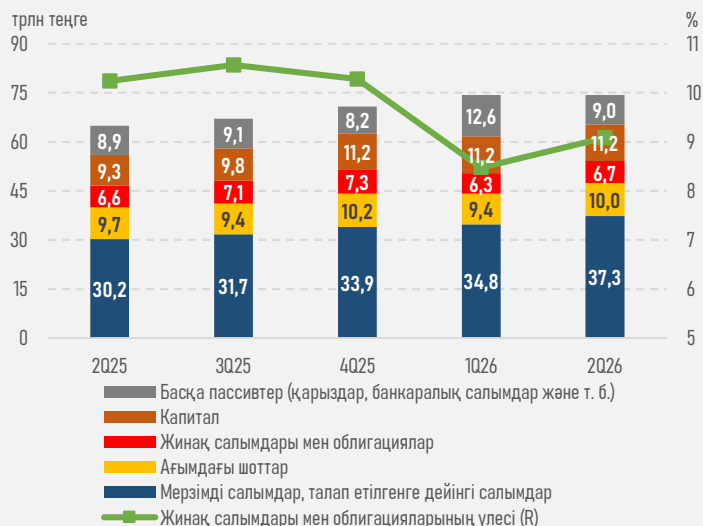

NPL 90+ өзгерісі, п. т.

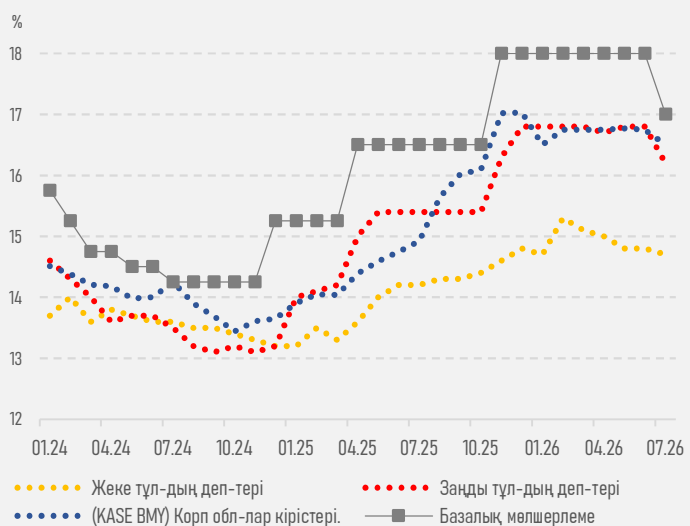

Банк жүйесінің міндеттемелері **

Капитал мен міндеттемелер динамикасы

ЖТ және ЗТ депозиттері бойынша орташа сыйақы мөлшерлемелері

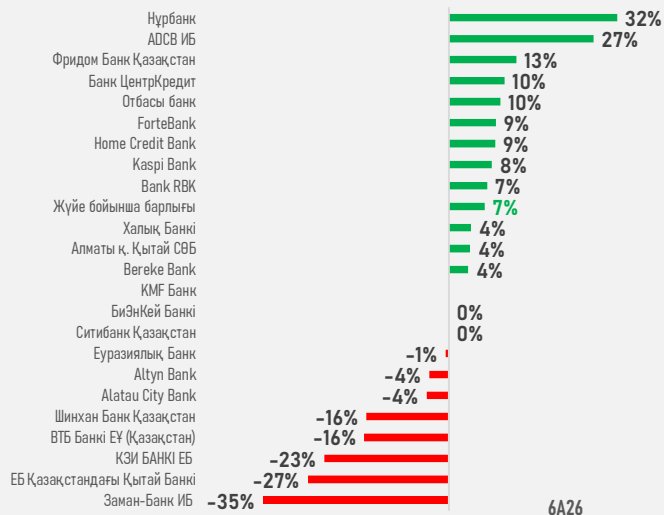

** Деректер көзі: ҚРҰБ

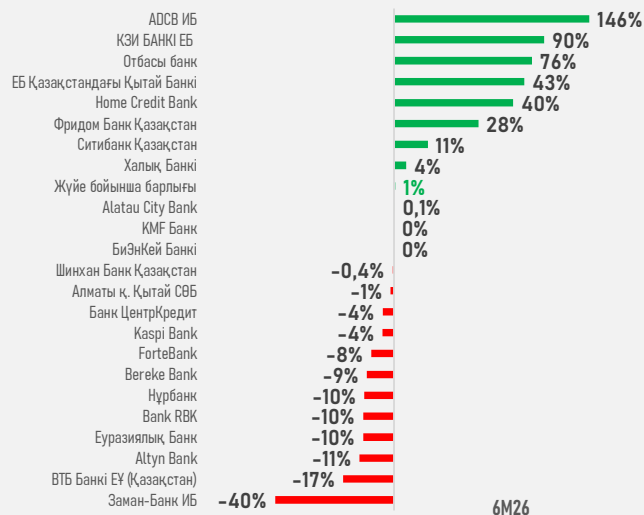
© Қазақстан Қаржыгерлер Қауымдастығы, 2026

Халықтың және корпоративтік ұйымдардың депозиттері **

Жеке тұлғалардың депозиттерінің динамикасы

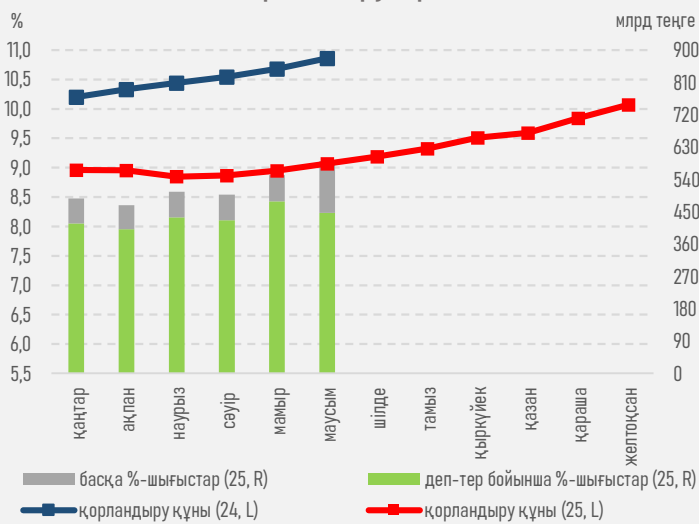

Заңды тұлғалардың депозиттерінің динамикасы

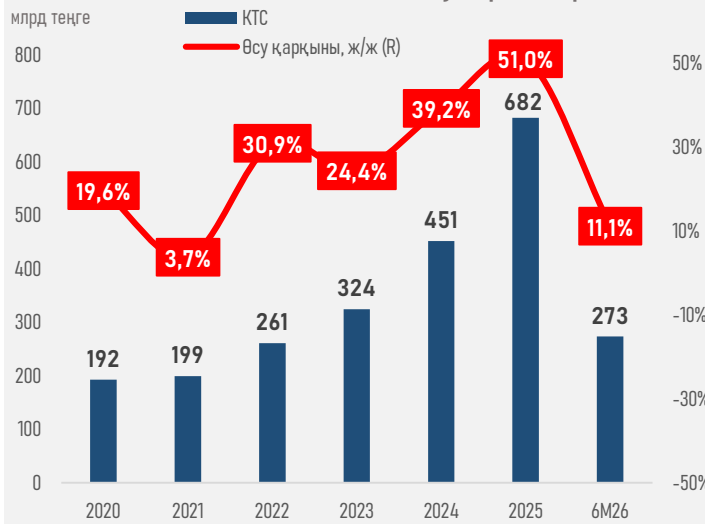

Қорландыру және салықтар **

Қорландыру құны ¹

ЕДБ-ден КТС бойынша аударымдар

¹ Қорландыру құны-сыйақы төлеуге байланысты пайыздық шығыстар / міндеттемелер.

** Деректер көзі: ҚРҰБ, СЖРА ҰСБ, БКБ

Резюме

Бірінші жартыжылдықта бөлшек несиелеудің баяулауы бизнесті қаржыландыру көлемінің ұлғаюы есебінен өтелді. Сонымен қатар, қысқа мерзімді қарыздардың едәуір үлесі мен ірі көлемдегі өтеулер өсіп келе жатқан несиелік айналымның банктердің несиелік портфелі мен пайыздық базасының соған сай кеңеюіне айналуын шектеп отыр.

Сонымен қатар, қорландыру құрылымы теңгерімсіз бола түсті. Ресурстық базаның өсуі негізінен халықтың қаражаты есебінен қамтамасыз етілді (+6,7%), ал корпоративтік салымдар дерлік өзгерген жоқ (+0,5%). Корпоративтік қаражаттың әлсіз динамикасы кәсіпорындардың қаржылық нәтижелерінің нашарлауымен (пайда 2,5%-ға төмендеді) және салық жағдайларының өзгеруімен қатар жүрді. Бұл бизнестің бос өтімділік көлемін шектеуі мүмкін еді. Нәтижесінде бизнес несиеге деген сұранысты белсенді түрде қалыптастырып жатыр. Бірақ өтімділіктің соған сай келуін қамтамасыз етпейді, бұл банктердің ресурстық базасындағы бөлшек салымдардың рөлін арттырып, олар үшін бәсекелестікті күшейте түсуде.

Осындай жағдайда базалық мөлшерлеменің төмендей бастауы қарыз алушылар үшін баға шарттарының біртіндеп жақсаруына алғышарттар қалыптастырады, алайда әзірге банк арқылы несиелеуге түсетін қысымды жойған жоқ. Қорландыру құнының жинақталған түрде қымбаттауы, жоғары резервтік талаптар және салық жүктемесінің өсуі несиелік беру көлемінің ұлғаюынан келетін әсерді шектейді. Сондықтан, негізгі тежеуші фактор ретінде несиелік беру белсенділігінің жетіспеушілігі емес, тартылатын ресурс құнына қатысты жаңа операциялардың кірістілігінің төмендеуі болып отыр.

Бұл ретте сектор жеткілікті тұрақтылық қорын сақтап отыр: активтердің сапасы бақылауда қалуда, ал капиталдың өсуі банктердің экономиканы одан әрі қаржыландыру мүмкіндіктерін қолдап келеді. Екінші жартыжылдықта қорландыру құнының біртіндеп төмендеуі, корпоративтік қаражат құйылымының қалпына келуі және ұзақ мерзімді бизнес-қарыздар үлесінің артуы маңызды мәнге ие болады. Бұл банктердің тұрақты несиелік белсенділігін сақтай отырып, қарыз берудің өсуін портфельдер мен пайыздық нәтиженің кеңеюіне толыққанды түрде айналдыруға мүмкіндік береді.